

Ki Seitzei (22:1-2)

לא-תראך את-שור אחיך או את-שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך, *You shall not see the ox of your brother or his sheep straying and hide from them; return, you shall return them to your brother.*

ואם-לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואסתפתו אל-תוד ביהוה והיה עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו, *And if your brother is not close to you, and you do not know him, you shall gather it into your house, and it shall be with you until your brother seeks it out, and you shall return it to him.*

Bava Metzia (31a)

אמר ליה ההוא מדרבנן לרבא — **A certain one of the Rabbis said to Rava:** אימא — **Say that the term,** "השב," — **return,** תדא זמנא — **denotes returning one time;** and the following term, "תשיבם," — **you shall return them,** תרי זמני — **denotes returning two times.** There would thus be an obligation to return a lost object only twice, not four or five times, as the Mishnah taught! — ? —

Rava replies:

אמר ליה — **[Rava] said to him:** "השב" אפילו מאה פעמים משמע — **The term, return, connotes that one must return an object even one hundred times.** As for the additional phrase, "תשיבם," — **you shall return them,** this teaches the following: אין לי אלא לביתו — **From the Torah's mention that one must return a lost object, I know only that the finder can return the lost object to [the owner's] house.** לגינתו ולחורבתו מנין — **But from where is it derived that if he returns it to [the owner's] garden, or to his ~ruin, he has also fulfilled his obligation?** תלמוד לומר: "תשיבם," — **For the verse states: You shall return them;** which implies: מכל מקום — **you may return them in any manner, i.e. you may return them even to the owner's garden or his ruin.**

The Gemara inquires:

היכי דמי — **What is the case?** אי דמינטרא — **If [the garden or ruin] is protected** from potential intruders, then the object would be safe there, פשיטא — **and it is obvious** that the finder may return the object to this place! אי דלא מינטרא — **And if [this place] is not protected,** אימא — **then why** indeed *should* the finder be permitted to leave the object there?

The Gemara answers:

לעולם דמינטרא — **Actually,** Rava is referring to a place **that is protected;** והא קא משמע לן — **and it is of this that [the verse] informs us:** דלא בעינן דעת בעלים — **That we do not require the awareness of the owner** that his object has been returned; i.e. the finder may return an object to the owner's protected garden or deserted building, and he need not inform the owner that he has returned it.

The Gemara continues:

וכדר' אלעזר דאמר — **And this teaching of Rava is in accordance with the opinion of R' Elazar, who said:** הכל צריכין דעת בעלים — **Every case in which something is returned requires the awareness of the owners,** חוץ מהשבת אבדה — **except for the case of returning a lost object,** שֶׁהַתּוֹרָה רִבְּתָהּ הַשְּׁבוּת הַרְבֵּה — **for, here, the Torah included many types of returning** as being valid.

חיוב השבה לידו

שלחן ערוך (חשן משפט רסז, א) - חייב ליטפל באבידה עד שיחזירונו לרשות בעליה במקום המשתמר... ואינו צריך דעת הבעלים.

סמ"ע (רסז, א) - אף על פי שהגנב והגזלן וארבעה שומרים הבאים להשיב בעינן שיהדרוהו למקומן בידיעת בעלים ואם הדרוהו ולא הודיעו לבעלים ונגנבה משם או מתה מחמת רעב חייבים, אבידה שאני דכתיב השב תשיבם, ריבתה תורה אפילו השבה שלא מדעת כשהוא משתמר שם. וכן פירש רש"י שם.

ט"ז (רסז, א) - מה שכתוב בגמרא רבתה התורה השבות הרבה רצונו לומר שההשבה חלוקה יש מהן לכתחלה ויש מהן דיעבד.

פתחי חושן (ז, סק"ג) - ולולי דמיסתפינא אפשר דכוונת רש"י לפרש שאינו דומה השבת אבידה לדיני שומרים, שבשומרים חייב לשלם אם מתה מחמת שלא ידעו הבעלים ולא אכלה, מה שאין כן באבידה אינו חייב לשלם, והרי זה דומה למי שהתעלם מאבידה ונאבדה שאינו חייב לשלם. אבל בודאי שחייב לדאוג ולהאכילה ממצות השבת אבידה.

אם הודע לבעלים

רמב"ן (דברים כב, ב) - שאינו קרוב אצלך כי אינך מתחייב ללכת אל ארץ אחרת עם האבדה להשיבה אליו. [ועי' בנין שלמה הקדמה שניה על פסוק זה.]

פתחי חושן (ז, סק"ב) - נראה שלאחר שהודיע לבעלים שהאבידה ברשותו אינו חייב לטרוח ולהשיבה, ועל בעל האבידה לטרוח ולקבל אבידתו, דלא עדיף מפקדון. משפט האבידה (עמ' כב) - משמיה דהחזון איש זצ"ל מטין דסגי להודיע לבעליו ואינו צריך להביא לו, וכן דעת גדולי ההוראה שליט"א ורבינו הגאון ר"מ פיינשטיין שליט"א בקונטרס השבת אבדה. השבת אבידה כהלכה (ג, ו) - אחרי שהתברר למוצא מיהו בעל האבידה יודיענו שיבוא ליטלה, ואין חיוב על המוצא להביאה אליו.

יכול המוצא להקציב זמן לבעל האבידה לבוא וליטול את אבידתו. עבר זמן זה רשאי המוצא להוציא את האבידה מביתו ולהפקירה.

תורה האבידה (ה, סק"ב) - דענין מצות השבת אבידה אינו אלא להציל ממון חבירו מן ההיזק ולעזרו שיוכל להשתמש בו בחזרה, אבל לא לטרוח במה שהאובד עצמו יכול לטרוח. [ועי' שם ראיות לדין זה.] תומים (עד, א, הובא שם) - בפקדון ואבידה אין המפקיד או המאבד יכולים לכוף הנפקד או המוצא להביא הפקדון או האבידה שמונחים בביתם למקום תביעת המפקיד או המאבד כי יאמרו הנפקד או המוצא מה לי בטירחה זו תבוא לבית וקבל פקדונך או אבדתך.

שלחן ערוך (חשן משפט שסז, א) - הגוזל את חבירו אף על פי שכפר בו הואיל ולא נשבע אם חזר והודה אינו חייב לרדוף אחר הבעלים להחזיר להם אלא יהא בידו עד שיבואו ויטלו את שלהם. סמ"ע (שסז, ב) - גם זה מפני תקנת השבים הוא. ש"ך (שסז, ב) - ולא נהירא דבש"ס משמע דמדינא אינו חייב לרדוף אחריו.

משפטי התורה (סימן ב) - בכל חוב אחר כמו בהלוואה וכדומה, אם הלוח או המתחייב (כבנידון שלנו) יצא מעיר המלוה, על הלוח לדאוג שההלוואה תגיע לידי המלוה. [ועי' פתחי חושן הל' גניבה (ד, סקי"א) שכותב שלפי הש"ך אם הגזלן הלך עם הגזילה למקום אחר והנגזל נשאר במקומו אין הכי נמי שחייב מדינא לטרוח ולהמציא הגזילה למקום שגזל.]